

פרוטוקול מס' 28/ד
מישיבת ועדת הכלכלה
מיום ג' י' ז בסיוון - תשט"ו-7.6.55
בשעה 11.00

חברי הוועדה:

השתתפו:

- מ. בנטוב - היו"ר
- י. אורי
- ב. אבניאל
- ש. לביא
- י. ניצני

פוזמנים:

- מר ויצמן - מטעם משרד החקלאות
- מר אדלר - מטעם המכס
- מר כהן - מטעם מחלקת הבלו

סדר-היום: המשך הדיון בבעיית מצגם של מגדלי הטבק.

היו"ר מ. בנטוב:

אני פותח את הישיבה.
בסדר היום - בעיית מצגם של מגדלי הטבק. בפעם הקודמת
שמענו סקירות מר אדלר ומר ויצמן. בישיבה זו בחליף דעות ונמכס.

אני הבינתי מדברי נציגי הממשלה, כי אנו עומדים
במצב של רוויית השוק בענף הטבק מהייצור המקומי הבלתי-משובח. זאת אומרת
שלמעשה, אם לא נעשה מעשים מיוחדים כדי לעודד אנשים לעשן - יש להביח שלא
צריך לתת עידוד להרחבת הענף הזה. לעומת זאת שמענו שעדיין אנו מביאים טובי
טבק מאיכות מקומית, שחלק מהם, ויתכן גם כולם, בהמשך הזמן אמשיך יהיה
לגדל בארץ. מכאן מסתבר שאם רוצים לעשות משהו למען הענף הזה, יש ללכת
בכיוון העמקת הענף, כלומר - גידול זנים משובחים ויטריים יותר שנותנים
יבולים קטנים יותר. דבר זה יכול לסמס בסיס לאיזון הענף.

ביחס לדרכי הפעולה, אני מבין שיש קושי גדול לחלק
את הטבק לפי טיבו בתוך איזור מסויים או בתוך כפר מסויים. והגיטוק הוא,
שאם יתנו למישהו מחיר גבוה יותר, כל הפלחים באותו איזור ידרשו אותו
מחיר, ולכן יש מנהל לנקוט מחירים לפי איזורים. לי נראה שזו שיטה
פרסמיטיבית. אני יכול להביח שבאיזורים הטובים אפשר להגיע לטייפים הרבה יותר
גבוהים בטיב מאשר באיזורים אחרים, אבל אין להניח שכל הטבק של מגדלי
הטבק באיזור טוב, הוא טוב, וכל הטבק של המגדלים באיזור רע, הוא רע.

אם אנו ברהגים בשיטה פרימטיבית זו, ברמה לי שאנו מקדיבים את ענין האיכות ומכריחים את הפלחים שלא לטפל באופן מיוחד בטבסן לי ברמה שזו בעיה מסקית-כלכלית למצוה שיטה אחרת שתאפשר דירוג של הטבס לפי איכותו הקונקרטי ולא לפי האיזור. אנו מבין שאם יבידו לפלחים מכפר מסויים, יש לכס טבס טובה, ואנו נשלח בעד הטבס לפי האיכות, זה עלול לגרום קשיים במשך שנה שנתיים, אבל אנו חושב שאנו חייבים לחנך את החקלאים הערבים לכל דבר רצוי ומתקדם ולא לקפוא על הסמרים העוצרים כל התקדמות.

דבר שלישי הוא - ענין ההלוואות והתפרעות ההופלות את המגדלים לתלויים בחברות הסיגריות. אין זה שוק פרטי, שכל אחד מביא את תוצרתו ומקבל עבורה מחיר שונה. הפלחים עומדים מול קוצרין של ימי החרושת לסיגריות, שיש להם כוח הרבה יותר גדול מאשר לפלח הערבי, וגם כאשר נקבע מחיר ממסלתי, הם יכולים לעשות כל מיני קומבינציות, לפסול כמוצות ולסכסך בין הפלחים. סופר לנו שהינן פלחים רבים שפחדו לקבל הלוואה ממסללית כי על ידי כך הם עלולים להסתכן בארם סכד בתי החרושת המעובינים שהפלחים יהיו קטוריים בהם.

מכיוון שזה ענין של פרנסה של צבור די גדול, מכיוון שזה ענין של ענף מסקי חשוב למשק המדי, ומכיוון שיש לנו ענין לפתח את הענף מבחינה איכותית - דעתי היא, שהמסללה צריכה להיות הרבה יותר מקטיבית בהסדר עיביים אלה.

יש לנו ענפי ייצור חקלאיים טובים, אבל הם מרוכזים בידי היצרנים היהודים, וליצרנים היהודים יש כושר ארגון מספיק, והם יכולים להתארגן בעצמם. לא כן הפלחים הערבים, שטרם הגיעו למצב כזה. ויעבור עוד זמן רב עד אשר הפלחים הערבים יגיעו למצב כזה. לכן נדמה לי שהאינטרס שלנו ככלל, ככלל הדואג למשק, להקטנת היבוא ולפרנסה מנושית לכל אזרח, יש לנו ענין שהמסללה תכנס להסדר השיווק בענף הזה. אנו סתמך לי, שזה יכול להעשות בצורה כזאת, שהמטרה הסופית תהיה להביא לארגון יצרני הטבס בקומונרטיבים. אבל כאן מוכרחים להיות שלבי ביניים, והמסללה צריכה להתמסר לזה, כדי לפתור את הבעיות של היום ולחנך את הצבור לארגון עצמי.

לכן הייתי מניע להטליץ על הקמת מועצה לשיווק הטבס כמתכונת המועצה לשיווק פרי ההדר, הדואגת לטיב, לדירוג, למחירים ולשיווק. אם תהיה מועצה שרק מטבא יוכלו לקנות את הטבס ולא באופן ישיר מהפלחים, ורק היא תחלק את המפרעות למגדלים, אנו חושב שזה יכול לעזור גם לשיווק וגם לפיתוח הענף באותם הקווים שדברתי עליהם, זאת מוסרת להרים אותו לרמה מקצועית גבוהה יותר. אנו חושב שמועצה זו יכולה לפתור גם את בעיית האחסון, כי המגדלים יוכלו לספור את הטבס למועצה ולקבל מפרעות על חשבון הטבס, ומגדל שלא ירצה לספור את הטבס למועצה, אין סתחייבים לגביו על סוג הטבס. אנו מניח, שהמועצה תוכל לרכוש את אטון הצבור, אם היא חדאג גם לענף וגם למגדלים, ולא תהיה מכסיר גידי יצרני הסיגריות. זה ברמה לי פתרון לא סחירות למחר, אבל זה יכול לשמש תנופה לכל הענף לטביעות רצונם גם של המגדלים, גם של הטבס בכללו, ואנו חושב שבסופו של דבר גם של יצרני הסיגריות.

ב. ארביאל: לדעתי מתבטאת הבעיה בשני דברים: א) להבדיל עד כמה שאפשר את כמות הטבס, כדי שלא נצטרך להביאו מחו"ל. ב) להיטיב עד כמה שאפשר את זני הטבס, כי להמנע מהוצאות דוויזיות על הבאת טבס מסובח. כדי להטיב את שתי המטרות הללו, איננו רוצה כל רע בהקמת מועצה, אבל לדעתי, בהקמת מועצה בלבד, לא שגי. יתר על כן, עלולות לבנות למועצה סמכויות שעלולות להפריע לפתרון שתי השאלות.

לכן, יחד עם ההסלחה על הקמת מועצה, אנו צריכים להטליץ על כמה דירקטיבות, כיצד תפעל המועצה. אנו מוכן לשגר חוקת ידם של בתי החרושת על הטבס, כי איננו חושב שלטובת הדבר הוא שאם עושים יד אחת כדי לחנך על היצרן, ואין זה חשב לי עם הוא ערבי ישראל או יהודי ישראל, בשבילי אין כל שוני בזה, כל הוא יושב ישראל, אנו רוצה לעודדו, ואיננו מוכן שבתי החרושת יהיו הקובעים והמחזיקים ביד.

שנית, אני מעוניין להביא לידי כך, שהיצרן הערבי ימיק טובת הנאה מספור התוצרת שלו. אינני מקבל את שיטת המחיר הממוצע לכפר כולו. מקול טבק מאיכות טובה, צריך לקבל מחיר גבוה יותר. לכן אני מציע שהמליץ על כך, שאפילו באותו כפר ישלמו מחירים שונים לפי איכות הטבק, כדי שהיצרן יעשה מאמצים לשפר את הטבק.

אלו הן לדעתי המלצות שעלינו להמליץ, וכמוהן בתוספת שהציע סר בנוב - עירוד על ידי קביעת מכסות של זבים והגברת היצור.

ש. לביא:

הסיבה בגללה הוצעה שאלה זו אמני הורעה היא, הפסקת גידול הטבק על ידי מגדלי הטבק הערביים בגלל המחירים הנמוכים שמטלמים עבור הטבק, שאינם מכסים את הוצאות הייצור. והנה, מסתבר שבני ומגדליהם כסויות מעל למצרוכה.

אינני מקבל את הדעה שיצרני המיגריות יכולים לעשות עם הערביים כרצונם, כי הערביים אינם זקוקים לכסף. הערביים, ברט לחלקים קטנים, הם בדרך כלל עשירים גדולים, והם פוחדים למסור את כספם לבנקים, ולכן מוכנים לתת הלוואות בלי רבית לאנשים המכירים אותם, ובלבד שלא להפקיד את כספם בבנק.

אם אנו רוצים לשלם מחירים גבוהים עבור טבק באיכות גבוהה, לא נצליח בזה, כי הערביים הם פרימטיביים מאד, אינם יודעים לחיות חיי חברה. גאלה & זאת תבוא על פתרונה על ידי פלחמה פנימית בכפר הערבי עצמו.

אינני חושב שהערביים מסוגלים לשווק את הטבק באמצעות מועצת ייצור. אם תכפה עליהם מועצת ייצור, לא יאמינו לה. זה ענין של התפתחות שתבוא בהמשך הזמן. מועצות שיווק בישוב היהודי קמו על ידי יזמה עצמית. הערביים יחששו שעל ידי המועצה ישלמו יותר מסלם, ולכן לא יסכימו לזה.

לאור הדברים שסמענו מנציגי משרד החקלאות והמוצר, וגם לאור הדברים שאני יודע בעצמי, אני חושב שהממשלה עשתה את המכטימות כדי להטיב את שיווק הטבק. בעיות האיכות וטיב הטבק אינן בעיות שאפשר לפתור אותן בעודה. אלו הן בעיות שהמבטים הממלכיים חזק יום יכולים למצוא להן את הפתרון הטוב ביותר.

לכן, הדבר היחיד שאנו יכולים להמליץ עליו הוא: לעודד את גידול הטבק בזנים טובים יותר.

ד. אורני:

אינני חושב שההכנסה מעובי הטבק היא גרועה מההכנסות מכל יתר ענפי החקלאות. אינני חושב גם שביצע לייצוא טבק, שירכוש שווקים בחו"ל. לכן אנו יכולים לגדל טבק רק למצרוכה המקומית.

כמו כן אינני מקבל את ההנחה של סר לביא, שכל הערביים הם עשירים. יש פלחים עניים ויש פלחים עשירים והעשירים מבצלים את העניים. אינני מקבל את ה"ויצעקו" של מגדלי הטבק, ואת העלאת הבעיה כבעיה ערבית גרידה.

ומכאן מסקנות. אינני בדעה שיש צורך בהקמת מועצת ייצור. כאשר מסוצר פנימית מיועז לייצוא, זה ענין של המדינה, כי היצוא מכניס למדינה דוויזים, ואז יש צורך במועצה לשיווק המוצר. לא הקימונו מועצה למגדלי העגבניות והכרוב, אם כי יש המגדלים עגבניות בערבה בעונה מאוחרת ויש המגדלים עגבניות בקייץ. אינני תופס את החשיבות הפיזיולוגית של ירק, לפי גירסתי אני, שצריך להקים מועצה לשיווק. היות ואינני חושב שמחירי הטבק הם נמוכים, אלא שיש ניאול של בתי החרושת, אני חושב שמגדלי הטבק מצוירים להתארגן. הייתי מציע לטרסטורני לדאוג לכך שהפלחים הערביים יתארגנו. על כל פנים, זה איננו תפקידה של ועדת הכלכלה לארגן אותם. ילחשו על חברות בתנועה ויתקבלו כחברים בתנועה.

הדבר היחידי שהמטלה יכולה לעשותו הוא, להכניס זני טבק משובחים יותר.

מסקנותי הן אפוא, להטליץ בפני המטלה על הרחבת הפעולה, להציע למבדלי הטבק להתארגן, ובמידה שיט צורך לתת הלוואות, הן צריכות להנתן על ידי הבנק לחקלאות.

ל. ביצני:

נולדתי ובדלתי בארץ של גידול טבק, ואני מצוי לביר את הענף הזה. אני זוכר גם את בהלת הטבק שהיתה בארץ, ואני יודע שהובט של אנשים הלך לטמיון בגלל בהלה זו.

גידול הטבק הוא עתיק יומין, ואינני חושב שאנו נצליח לייצא טבק ולעמוד בהתחבות עם יוון ובלגריה. אני רואה את הענף הזה כענף כלכלי לספוק תצרוכת הארץ. ומכיוון שיש עודפים, אינני יודע אם צריך לחפש צרכים ביצר להגדיל את ייצור הטבק. אבל בכון שיש מקום לחסוך יבוא טבק. ובמידה שאנו רוצים לשפר את הזביט, אנו יכולים לעשות זאת רק בקרב היצרנים היהודים.

מי כופר באפשרות של הקמת ארגון מבדלי טבק ערביים, ומסוים כך אני חושב שזו ברכה לבטלה להקים מועצה לשיווק הטבק. אני חושב שעלינו להסתפק בהמלצה שנתקבלה על ידי הועדה במחזור הקודם של הדיונים בשאלה זו בענין ועדה לקביעת מחירים.

מ. אדלר:

מר בנטוב אמר, כי קביעת המחירים צריכה להעשות לפי טיב הטבק וללא התחשבות באיזור בו גדל הטבק. אולם הגורם היחידי לטיב הטבק הוא האיזור. בכון גם שבתוך האיזור ישנם סבויים קלים בקטר לטיב, אבל אפשר לומר שהאחידות דורשת סקו המחירים יהיה מותאם לאיזור גידול הטבק. דבר זה מקובל בכל העולם. בארץ האופיינית לטבק, תורכיה, הטבק נקרא על שמות המחוזות בהם הוא גדל.

אנו קובעים מחיר ממוצע לאיזור, ובדרך שבתוך האיזור יש מחירים שמעל לממוצע, ואנו קובעים מחיר מניסוח כדי שיצרני הסיגוריות ישמלו מעל למחיר המניסוח. האיזור הוא גורם חשוב מנד בקביעת המחירים. אם ועדה תצטרך לבוא לכל איכר ולקבוע את המחיר, זה יהיה קשה מאד, כי היא תצטרך לבדוק 20 חבילות ובק, ותמיד יתגלו חלוקי דעות בין מבדלי הטבק ויצרני הסיגוריות.

מה שחשוב יותר מכל הוא - יסוד תחנת בטיובות. תחנה כזאת קיים כיום בהיקף קטן מאד, והנטיובות להשבחת הזביט בעשים כיום על ידי סדר החקלאות. אילו היתה קיימת תחנת בטיובות בהיקף גדול יותר, וכל פלח היה מחענין, יתכן שהיה בוגג לפי ההדרכה שהיה מקבל בתחנת הנטיובות. אולם הקמת תחנה כזאת כרוכה בהוצאות גדולות.

השבחת הזביט איננה דבר פשוט. סדר החקלאות במסך עושה מאמצים רבים לשפר הזלים, הובאו זרעים מתורכיה, אך רק 2-3 זנים נמצאו מתאימים לתנאי הארץ.

ס. לביא:

מה הם האיזורים בהם גדל הטבק הטוב?

מר אדלר:

הגליל המערבי החל מהרי נהריה עד עכו. כל האיזורים בהם יש כמות גטמים של 400 מ"ס מתאימים לגידול טבק. השבחת הטבק אינה באה בחשבון באיזורי השפלה ובמדרונים הנמוכים.

אשר להקמת מועצה לשיווק, במחזור הקודם של דיוני הועדה הומלץ על השמת מועצה, ואנו ראינו זאת כצו, ועשינו ניסיון - הזמנו את היצרנים הערבים ואת היצרנים היהודים ושמענו אותם. נוכחנו לדעת שקיים קוץ כזה בין המביעות והדרישות, שאי אפשר להביא את האנשים לידי שפה משותפת. ולכן צריכים היינו להמשיך בכוחותינו אנו לכרון את עידוד

הענין הזה.

אני חייב לציין כי בכל ענפי החקלאות
אין קובעים מחירים, כדי להגן על האינטרסים של החקלאים, מלבד פירות
סוג המשי. בענף הטבק ישנם בכל זאת מחירי מינימום על סנת שלמנשים יאני
כדאי לגדל טבק, ועל סנת להבטיח להם הכנסה מתקבלת על הדעת.

מכל מקום, אם נתם סמליציה על הקטת מועצה,
אנו רוצים לדעת בדיוק מה צריך להיות הרכב המועצה ומי צריכים להיות
הנציגים, כי איננו יודעים מי מייצג את הפלחים הערביים.

מגדלי הטבק הערביים מסתמכים במסגרות לכל
המערכות מסלוליות. מלבד זאת, מצבם הכספי אינו רע כל כך, הרבה יותר טוב
ממטר מצבם של היהודים במאותו איזור, ולכן הם מסכימים לגדל טבק, ועל אף
אמיסור שלנו מגדלים טבק, ומנו שוקלים אם בשנה הבאה לא לפתוח בהסמעים
חריפים של עקירת הטבק.

בעיה חשובה יותר היא בעיית המשלוח. יצרני
המייצרים מתלבשים בבעיית המשלוח בגלל מחסור בהון חוזר. מיליון ארבעה
יכלה להמליץ על הגשת עזרה כספית ליצרני המייצרים על סנת שלשלמו למגדלי
הטבק, כדי שאלה לא יצטרכו לחכות חצי שנה עד שיקבלו את הכסף.

מר וייצמן:
אין זה בהון שבעולם אין קובעים את מחירי
הטבק לפי סיבוב. המייצור קובע את הכל
מחיר הטבק בקבע לפי סיבוב.

אבל יש קושי טכני בקביעת מחירים שונים
בהתאם לסוגי הטבק. יצרני המייצרים מוציאים לעשות את המסמך הדרוש
לפח כך. ומי ילך לכפר לקבוע את מיב הטבק?

היו"ר ט. בנטוב: פקיד הסומם של המועצה.

מר וייצמן:
זה הרבה יותר מסוגן ממה שנתה חושב, אם תמליצו
על כך, בקבל זאת. אגב, נתם יודעים לממשר
הענין זה יע להקטת מנגנון וההוצאות הכרוכות בכך, קשה סתם לבצע זאת.
אינני חושב גם שאמצא היום את האנשים המתאימים לבצוע, ובצוע טוב מבחינה
סקצועית ומבחינת המהימנות.

יש עוד שקודה מרכזית גבעיה זו, בכל המדינות
מסיין את הטבק המגדל בעצמו. המגדל שלנו אינו מסיין את הטבק, וזה הקושי
בקביעת מיב הטבק. אם נמליץ את מגדל הטבק לסיין את הטבק, זה יקר את
הוצאות המייצור, משום שכיום מסיימים את הטבק יצרני המייצרים, לפני 25
שנים היינו בעלי "מספרו" כי יצליחו להחזיר את מיון הטבק לכפר הערבי
ועל ידי כך להוזיל את ההוצאות הכרוכות במיון. אם הביאו יהודים בתורכיה
מיון זיהודים מלה צריכים היו לגור בכפרים הערביים ולהדריך את המגדלים
הערביים, אך הם לא הצליחו. לכן מסכימים למיין את הטבק בבתי המדרש לסיגרינות
וזה בניגוד לפרינציפ, כי אסור למרוז טבק בלתי מסוין. אינני רוצה אפשרות
להחזיר עכשו את מיון הטבק לכפר הערבי. זה קטור קושי טכני גדול, אין
לנו מוסמים ומדריכים. יתכן שבמשך הזמן נוכל להגיע לכך, אבל לא יתכן
שבשנה הבאה בסיין טבק ונבטיג מחירים לפי סוגים.

יש מגדלי טבק יהודים. בעשים מסמכים על
ידי המחלקה להתישבות להחזיר את גידול הטבק במשק היהודי. אחד מצוודי
הסוכנות הציע להקים חברה לגידול טבק במשק היהודי. מבחינת המיפול יתכן
וזה היה הרבה יותר טוב. אבל האמת היא שהחברה קנתה את הטבק והטבק
מוכה במחסני הסוכנות במחפנה, כי יצרני המייצרים לא הזדרזו לקנותו.

את גידול הטבק צריך לתכנן בהתאם לצריכה,
כדי שלא יהיו עודפים. השנה ישנם עודפים, כי בשנה שעברה היה סכך הפוך;
לא היה הרבה טבק ולכן מספר כפרים קבלו מחירים יותר גבוהים ממחירי

המניסום, ולכן שתלו יותר טבק, ועכשו ישנם עודפים.

אשר לגובה המחיר, כאשר אנו מודקים את הוצאות הייצור ומגיעים למחיר מסויים, צריכה להיות איזון שהיה נקודת אחיזה בין מחיר הטבק בחו"ל והמחיר אצלנו. אני חושב שבעד טבק ששוב כבלקניה, לפי שער של 1,80 הדולר, אין משלמים את המחיר שאנו משלמים בארץ. אם יכולים לקנות את הטבק ב-40-50 סנט הקילו לפני הסיון והמריזה, ואצלנו משלמים בעבור 1.200 ל"י במוצע, מחיר זה היה מחיר עודד בהחלט, ולכן הגענו לממדיה כאלה של גידול טבק.

אשר להלוואות, קבלתי דו"ח מאנשי בכפר וכפי הנראה גם השנה אינם רוצים המגדלים לקבל הלוואות.

הינ"ר ט. בנטוב: בתי החרושת לטיגריות מקבלים הלוואות?

מר ויצמן: כן, אבל לא בטכום הדרוש להם. כדי לפדות את הטבק כולו, יצרני הטיגריות זקוקים לחצי מליון לירות, והם קבלו רק סח'ית הטכום הזה.

אשר למועצה לשיווק הטבק, אם אפילו נתן הדבר מבחינת הגזע, צריך להיות חוק מלא ביחס ללקיחת הטבק, אחסנתו ומכירתו ליצרני הטיגריות, ודבר זה אינני מתאר לי שהוא נתן היום.

אשר לייצוא, בעשה בסיון וטפלו בזה אנשים המכירים את המקצוע, אך לא יכלו לסכור את הטבק בחו"ל בגלל המחיר, והיות והממשלה לא יכלה לתת סובסידיה, נשאר הטבק בארץ. אם רוצים לקבל סח'רים טובים בעד טבק המיוצא לחו"ל, צריך להוציא את הטבק מהאיזורים הטובים ביותר, ולכן, אני כופר בזה שנוכל אי-פעם להפוך ליצואני טבק, ולא הייתי רוצה שנתכונן את גידול הטבק על היצוא, אלא על הצריכה המקומית. צריך לפתח טבק במשק העברי, כי המשק העברי מחזיק בשטחים היכולים לתת טבק טוב.

אשר להשבחת הזבים, טרם מצאנו את הדרך להביא את שני הצדדים לידי כך, כי זה אומר הבטחת מחיר טראש למגדלים.

התכנית להקמת תחנת בסיונות בגליל המרכזי. אבל השבת התקציב הדרוש לכך כריכה בקשיים רבים.

בסיכום, צריך לדאוג לתכנון גידול הטבק כדי למנוע עודפים; צריך לפתח עד כמה שאפשר את גידול הטבק באיזורים טובים. ויתכן שלמרות הכל צריך לבדוק את טחם הרווחים ולא את גובה המחירים, כי להגיע למחיר בהתאם לטיב. על ידי מתן הלוואות ליצרני הטיגריות נוכל להגיע לאיזון שהיה נקודת על קניית הטבק. בכל יתר הדברים, המשרד משתדל לעשות יותר טוב ממה שעושים היום, אבל הרבה אפשרויות - אין.

מר כהן:

אינני רוצה לדבר על בעיות ענף הטבק מאספקט חקלאי. כולנו יודעים שהדרך לשיווק הטבק בארץ אינה משוכללת ביותר. אבל טעות היא לראות רק את הדרך ולא את הגורמים, והגורם העיקרי הוא - 7000 מגדלי טבק שאינם יכולים להתארגן. אף אני מסכים שיש לעזור להם ויש לשפר את המצב, אבל איננו יכולים לקפוץ על תקופה טבעית של התפתחות שהיתה בארצות אחרות.

אשר למועצה לשיווק טבק, ידוע לי שבשוויץ קיימת שיטה כזאת. אצלנו, כל עוד אין ארגון של מגדלי הטבק, הדבר אינו יכול להעשות בקפיצה כזאת. אנו יכולים להגיע לכך על ידי התפתחות אטית. יש אולי להכניס עוד גורם מתחרה, כדי שלא יהיה מונופול של היצרנים; יש להשביח על דרך מתן הלוואות. אבל הייתי מזהיר מפני קפיצה אחת ולאורך את הערבים שאינם רגילים לזה לעבור לשיטה אחרת. ולפני שנעשה זאת, יש לחשוב על פרטי הפרטים של השיטה הזאת.

היו"ר ט. בנטוב:

מינני רוצה להכנס לשאלה, אם הערבים עשירים או עניים. מינני רוצה להכנס גם לענין מחירי שמגדלים טבק במקום סוסטום מינה אומרת שגידול הטבק משתלם.

אולם מינני רוצה את הנקודה העיקרית ביצירת מועצה לשיווק, ולא מועצה לטבק. דמין כוונתי שבמועצה זו ישתתפו הקרובים. אין זה ענין של עגבניות, כי מועצה לשיווק עגבניות זו תנובה.

אני שמח שמר ויאמן לא בקט קו פטליסט. שיעברו מלך שניה עד שהפליחים הערבים ישתנו. הוא טען שאפשר לעשות את הטובים הדרושים, אבל זה כרוך בקשיים תקציביים, ואני אפשר לעשות זאת בבת אחת. אבל איש לא הציע לעשות זאת בבת אחת. וכאשר אני מדבר על מועצה לשיווק אני מתכוון לסגרת חוקית שתתן אפשרות להוציא תקנות ביחס לשכני הזבים, ביחס להלוואות וביחס לאחסון הטבק. מינני רוצה ליצור על ידי כך חוליה בין היצרן ומגדל הטבק, כדי שלא יהיה טבע ישיר ביניהם, היות וכל זמן שקיים טבע כזה, הדברים נעשים לפי הצרכים של יצרני הסיגריות ולא של המגדלים. לדעת, מועצה זו תחשוב על דרכי ביצוע, ומינני סבור שזה בלתי אפשרי. מינני חושב שאם הפלח הערבי ידע שבעד טבק סמויין הוא יקבל מחיר טוב יותר, הוא יחפש דרך לסיין את הטבק. אין זה ענין מהיום למחר, אבל צריך לעשות. זוהי גם דרך לדחוף את הפלח הערבי לראצינליזציה של הענף.

אם משרד החקלאות רוצה - ומינני בטוח שהוא רוצה - לפתח את הענף באופן קונסטרוקטיבי, מינני חושב שמסגרת כזאת של מועצה לשיווק - והכוונה אינה לארגן עכשו את 7000 מגדלי הטבק, אלא משרד החקלאות צריך למנות מועצה שבה ישתתפו מומחים ואנשי כלכלה ונציגים מבין הפלחים הערבים, ובמקום שועדת הכלכלה תחשוב על הדברים האלה, ישבו הם, יחשבו ויחליטו.

ש. לביא:

אני מציע לקבל שתי המלצות:
א. הועדה רושטת לפניה כי הספול במגדלי הטבק
ב. יש להגביל את גידול הטבק למחוזות שבהם מצד הממשלה מניח את הדעת.
הטבק הוא הטוב ביותר.

י. אורי:

אני מציע לקבל את ההמלצות הבאות:
א. לאור חסיירות ששמענו מצציגי משרד החקלאות כי הספול בענף הטבק - מניח את הדעת, והטכס, אנו רושמים לפנינו, |
ב. הועדה מטליחה, כי ועדת המחירים תבדוק מחדש את מחירי הטבק.
ג. הועדה קובעת, כי מטרת גידול הטבק היא למפק את צריכת הארץ, ועל כן אנו מעוניינים ביצרן ובצרכן כאחד, ועל כן אין מקום למועצה מיוחדת של יצרני הטבק.

ד. הממשלה צריכה לו ארג לכו, שגידול הטבק בארץ יהיה במקומות המתאימים ביותר לכך.
ה. על הממשלה לעשות כל במיון ולחפש כל דרך להשבת זני הטבק.

היו"ר ט. בנטוב:

הצעותי הן:
א. הממשלה תמנה מועצה לשיווק טבק, שתהיה מורכבת מנציגי המשרדים הנוגעים בדבר, מומחים, נציגי צבור וביניהם נציגים יציגים של צבור מגדלי הטבק.

למועצה תהיה סמכות לרכז בידיה את שיווק הטבק, לתת מפרעות למגדלי הטבק ולקבוע את המחירים.

אני מעמיד להצבעה הצעה זו.

ה צ ב ע ה

הצעת סר בנטוב - נדחתה

היו"ר ס. בנטוב: הצעתי הטניה היא: הועדה מסליצה על כך שמסדר החקלאות יחפש דרכים להכניס את שיטת סיון הטבק ומכירתו לפי הטיב.

ה צ ב ע ה

הצעת סר בנטוב - נדחתה

היו"ר ס. בנטוב: הצעתי הסלישית היא: הועדה מסליצה על כך, שמסדר החקלאות יחפש דרך להתחן את הטבק המיוצר על ידי מגדלי הטבק הערביים על ידי מתן מפרעות על חשבון היבול.

ה צ ב ע ה

הצעת סר בנטוב - נדחתה

היו"ר ס. בנטוב: אני מעמיד להצבעה את הצעותיו של סר אורי.

ה צ ב ע ה

הצעות סר אורי - נתקבלו

היו"ר ס. בנטוב: בזה סיימנו את הדיון וההמלצות בסאלת מצוקתם של מגדלי הטבק, שהועברה אלינו על ידי סליאת הכנסת.

הישיבה בעולה.

הישיבה בעולה בשעה 13.50